

Riksintresse för kulturmiljövård Bergkvara [G 26] (Bergunda sn)

Motivering:

Bergkvara är en herrgårdsmiljö som sedan 1300-talet kontinuerligt fungerat som storgods. Godset var under senmedeltid ett av Nordens största gods, men blev från 1600-talet och framåt förankrat i lokalsamhället. Landskapet runt Bergkvara är fyllt med lämningar från jordbruk och industriell verksamhet som minner om människors levnadsvillkor under godset och hur dessa förändrats under århundradens lopp.

Uttryck för riksintresset:

Ett godscentrum med medeltida ruin från 1470-talet, herrgårdsanläggning från 1700-talets slut, monumentala ladugårdsbyggnader från omkring 1900, alléer, trädgård och ett storskaligt odlingsoch betespräglat landskap. På behörigt avstånd från centrum finns f.d. byar och småskalig torpbebyggelse med tillhörande odlingslandskap samt den medeltida kyrkan i Bergunda. Längs Helige å minner exempelvis Örsleds kvarn om godsets industriella verksamhet

Ett urval riktlinjer:

- Huvudgårdens dominans i det övrigt tomma och öppna odlingslandskapet ska inte utmanas av annan bebyggelse. Öppna siktlinjer som indikerar ett godslandskap är viktiga att bibehålla, liksom de öppna siktlinjerna från huvudgården och ut över de öppna ägorna.
- Torplandskapet är känsligt för avstängda eller omladda vägar som minskar konnektiviteten med huvudgården. Torplandskapet har historiskt varit ett föränderligt landskap, och punktvisa kompletteringar av ny bebyggelse som i skala och struktur håller sig till torplandskapet kan göras.
- Väg 23 är hårt trafikerad och utgör en barriär på passagen mellan Bergkvara gård och Bergunda by. Ombyggnationer och breddningar av väg 23 som ytterligare förstärker den visuella och rörelsemässiga barriäreffekten bör undvikas.

1

2

3

1. Storslagna alléer leder ut från huvudgården i tre riktningar, och ger det öppna landskapet kring huvudgården en tydlig godsprägel.
2. Över Helige å finns flera stenvälsbroar, vilka ligger parallellt med de modernare överfarterna vid såväl Örsled som vid Råppe sågverk.
3. Inom riksintresset ingår nästan 30 torpmiljöer. Dessa karaktäriseras av sin småskalighet och av sitt läge på behörigt avstånd från huvudgården.

